Tautos išrinktieji svajoja tapti didžiavyriais

Atmosfera kaista ir yra kaitinama. Daugėja sprogdinimų. Krizės gniaužtuose – jau ne kredito bendrovės be firmos adreso ar asmeniniai staiga iškilusių naujųjų turtuolių bankeliai, o didžiausi šalies bankai. Šalies lyderiai ir pinigų maišai darniu choru gieda giesmę apie blogą spaudą ir grasina atsirasiant „švariąją" spaudą. Pertraukose tarp choro repeticijų dalijamasi lengvatiniais kreditais ir kitomis gėrybėmis.

Artėja antrosios žurnalisto V.Lingio nužudymo metinės. Ar kas nors per tą laiką pasikeitė? Korupcijos mastai pasikeitė. Represinis valstybės aparatas sustiprėjo, bet nusikaltimų daugėja.

Per dvejus metus transformavosi ne tik V.Lingio nužudymą organizavusi „Vilniaus brigada", bet ir kitos šalies gaujos. Jų ryšiai su politikais tapo glaudesni, o tai jau atitinka klasikinį mafijos apibrėžimą. Lengviausiai „prevencinio sulaikymo" barjerą įveikė Kaunos „šeimos". Tuo metu mažo ir vidutinio kalibro politikai, kurių yra daugiausia ir kurie galėtų bent jau stabdyti atvirą Lietuvos slinktį į pinigų maišų glėbį, toliau žaidžia alaviniais kareivėliais.

Socialdemokratai, slėpdamiesi nuo būtinybės kaip nors vertinti keistoką centrinio banko ir Vyriausybės sprendimą skirstant Europos Sąjungos lengvatinį kreditą, pareiškė sudarysią šešėlinę Vyriausybę. Jai vadovauti iškėlė net tris kandidatus. Vienas galimų šešėlinių premjerų A.Rudys jau kitą dieną paliko Seimą ir išėjo į Taupomąjį banką.

Antrasis socialdemokratų sąrašo numeris 1992 metų Seimo rinkimuose naivių socialdemokratų rėmėjų balsus sėkmingai investavo į solidų atlyginimą ir padėtį. Savaime suprantama, kritikuoti centrinį banką ir Vyriausybę už kredito paskirstymą perėjimo metu galėjo tik savižudis.

Šiaip jau A.Rudžio išėjimu būtų galima tik pasidžiaugti – vienu socialistinės orientacijos žmogumi Seime mažiau. Tačiau socialdemokratų rinkėjams toks išėjimas – smūgis žemiau juostos. Todėl keista, kad atsistatydinęs socialdemokratų parlamentaras nenorėjo išeiti tyliai.

Rimvydas VALATKA

Klausantis A.Rudžio atsisveikinimo formulių buvo galima pamanyti, jog nusivylęs politika jautrus Seimo narys, nepaisydamas savo gerovės, meta valdišką automobilį bei pusėtiną atlyginimą ir keičia tai į savivaldybės organizuojamus viešuosius darbus. Teisybė šiuo atveju skamba brutaliai – jei A.Rudys nebūtų išrinktas Seimo nariu, niekas jo nebūtų skyręs Taupomojo banko valdytojo pavaduotoju. Tarp Lietuvos politikų įsigalėjo tradicija net ir elgiantis nešvankiai vaizduoti save didžiavyriu.

Centro sąjungos lyderis R.Ozolas praėjusią savaitę apkaltino korupcija premjerą A.Šleževičių. R.Ozolas, desperatiškai metęs pirštinę premjerui, pakišo po dalgiu kitą centristų lyderį E.Bičkauską. Niekas dar nepamiršo, kaip Prezidentas siūlė E.Bičkauskui tapti generaliniu prokuroru. E.Bičkauskas gal ir sugebėtų pasodinti pilietį A.Šleževičių. V.Nikitinas to nepadarys, jo lubos – S.Stoma Lukiškėse, premjero jis niekada neišdrįs pavadinti piliečiu.

„Manau, kad dabartinė situacija valstybėje, turint omeny ir turto išsidalijimą, ir piktnaudžiavimą bei korupciją, tokia (gal pagaliau tai supras ir visuomenės informavimo priemonės), kad tai nėra vien teisinis, bet ir politinis klausimas. Jeigu supras, gal tada bus aišku, kodėl atsisakiau generalinio prokuroro posto", – sakė E.Bičkauskas „Lietuvos aidui" tuoj po savo bendražygio pareiškimo.

E.Bičkauskas kaip visada mažumėlę gudrauja. Kaip ir visi, jis kaltina spaudą, tiesa, švelniai. Visuomenės informavimo priemonės gal ir praregėtų, jei Apvaizda praneštų, jog E.Bičkauskas tik paprastas Seimo narys, o ne Seimo pirmininko pavaduotojas.

R.Ozolo pareiškimas rodo ~~ne tik~~ artėjančius rinkimus. Premjeras A.Šleževičius – gal dar ir nėra mušta, bet garantuotai atskleista korta. Galimas daiktas, LDDP ieškos naujo charizmatinio lyderio, bent jau išore panašaus į A.Brazauską. Priešingu atveju LDDP galimybės liks susijusios tik su Moterų ir Valstiečių partijomis.

Be jokios abejonės, R.Ozolas tai gerai supranta, todėl ir iššovė populistinį sviedinį, skriejantį tiesiai Dievui į langus. Centro sąjunga tiesiog per silpna, kad galėtų dokumentais įrodyti tai, kas iš esmės yra tiesa. Tačiau jei LDDP, likus pusmečiui iki rinkimų, nuvers A.Šleževičių, centristai ir jų lyderis pasiims dalį dividendų.

„Visa tai truputį panašu į šou", – sakė demokratas S.Pečeliūnas apie R.Ozolo pareiškimą. „Politinio šou įspūdis" susidarė ir socialdemokratui V.Andriukaičiui. Konservatorius A.Kubilius tai pavadino „gražiu, ozoliškU" žingsniu, o krikščionis demokratas A.Saudargas teigė, jog R.Ozolas pasakė stipriau už V.Landsbergį, kai šis apkaltino premjerą dėl neteisėto „Literatų svetainės" privatizavimo. Teismas tada apgynė premjero garbę.

Taigi įdomu, kaip iš tikrųjų reaguos premjeras. Dar įdomiau būtų, jei Generalinė prokuratūra ir Vidaus reikalų ministerija iš tiesų pradėtų tirti korupcijos bylas, nors tai neįtikėtina. R.Ozolo pareiškimas verčia klausti, ką gero nuveikė Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisija, kurios vadas dedasi kovotoju prieš korupciją. Ko gero, nieko.

pažangą, negu tikėjausi. Manau, kad rasiu labiau nualintą šalį", – sakė pusę amžiaus gimtinės nematęs D.Skučas.

Jis džiaugėsi, kad nebeliko politinės laisvės suvaržymų: „Nors policininkų Lietuvos miestuose galima pastebėti daugiau negu Amerikos gatvėse, bet jokių seklių ar represijų nemačiau".

Tačiau labiausiai svečią nustebino sostinės Kalvarijų turgaus bei parduotuvių kainos: „Jos pasiekė tarptautinį lygį. Tik nesuprantu, kodėl tokie maži atlyginimai". Jam atrodė, kad neįmanoma pragyventi net už tą algą, kurią gauna Lietuvos krašto apsaugoje tarnaujantis pulkininkas.

ja Maryte Paulione sake, kad švietimo reikmėms prašomų 13 milijonų litų rajono biudžete nėra.

Numatyta skirti tik pusę šios sumos, tačiau ir tų pinigų nuolat trūksta.

„Šiemet nuo rugsėjo 1 dienos moksleivių maitinimui mokyklose rajono savivaldybės socialinės paramos skyrius lėšų neskirs, nes jų neturi",– sakė šio skyriaus vaikų teisių apsaugos tarnybos vedėja Asta Leonavičienė.

Anot jos, alkanų vaikų į rajono mokyklas susirinks ne tiek jau mažai. Praėjusiais mokslo metais mokyklose nemokamai buvo maitinami 1197 moksleiviai, jie „suvalmenimis, rajone mokyklos nelankė 36 vaikai iki 16 metų. Bet iš tikrųjų tokių vaikų yra kur kas daugiau", – sakė ji.

Anot A.Leonavičienės, pirmoji mokslo metų savaitė parodys, kuriems rajono moksleiviams prasidedantys naujieji mokslo metai žada juodas dienas.

Kaip informavo rajono švietimo skyriaus vedėjas Gintaras Praninskas, šiemet į klases susirinks 6932 mokiniai – 4647 mieste ir 2285 kaime.

Miesto mokyklose vaikų skaičius beveik nepasikeitė, o kaimo mokyklas šiemet lankys beveik 200 mokinių daugiau nei pernai.

ariai arba negauna vaistų, arba gydomi pasenusiais

tymas. Tokiu atveju šios sutartys yra negyvenamųjų patalpų ir pastatų nuomos sutartys. Visos jos sudarytos pažeidžiant Vyriausybės nutarimą „Dėl negyvenamųjų pastatų, statinių ir patalpų nuomos". Negyvenamieji pastatai ir patalpos gali būti išnuomojamos tik gavus steigėjo leidimą konkursui skelbti ir konkurso būdu.

Komisija laukia traktuočių

Krašto apsaugos ministerijos įsakymu liepos pabaigoje buvo tikrinama Centrinės medicinos tarnybos finansinė, sutartinė veikla. Komisijos narė, ministerijos specialios paskirties įmonių ir sutarčių priežiūros skyriaus viršininkė O.Tatolytė sakė, jog komisija patikrinimo išvadų dar nepateikė.

Į „Lietuvos ryto" klausimą, ar Centrinės medicinos tarnybos ir bendrovių jungtinės veiklos sutartis komisija traktavo kaip nuomos sutartis (pagal aukščiau minėtus požymius), O.Tatolytė atsakė, jog kol kas dar neišsiaiškino, kaip jas traktuoti. „Kai mums paaiškins medicinos tarnyboje, ką jie turėjo omenyje, rašydami „jungtinė veikla", tada mes galėsime pasakyti tiksliai, ar tai buvo jungtinė veikla, ar paslėpta nuoma, – sakė O.Tatolytė. – Galbūt yra kažkokių priedų prie sutarties ar dar kas nors". Į klausimą, ar tų „priedų" nebuvo pateikta per patikrinimą, O.Tatolytė atsakė, jog tuo metu „dar nebuvo". Beje, patikrinimas tarnyboje vyko liepos 24-31 dienomis, dalyvaujant tarnybos viršininkui A.Vaitkaičiui ir finansų bei apskaitos skyriaus viršininkei A.Baranauskienei.

Minėtos bendrovės už patalpas Centrinei medicinos tarnybai moka po 1,7 lito už kvadratinį metrą Ašmenos II gatvėje ir 6 litus – Vytauto prospekte.

Pirkiniai – be konkurso

1994 metams Centrinei medicinos tarnybai buvo skirta 250 tūkstančių litų biudžeto lėšų medikamentams įsigyti. Tačiau tarnyba medikamentų įsigijo tik už 160 tūkstančių litų, o 90 tūkstančių litų panaudojo ne pagal paskirtį.

Kauno, Ruklos, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės, Alytaus, Tauragės „Geležinio vilko" medicinos punktų viršininkai raštu kreipėsi į tarnybos viršininką pulkininką A.Vaitkaitį, prašydami grąžinti medikamentų skolą. Be to, jų teigimu, batalionų medicinos punktai gavo ir nebūtinų medikamentų, ir tokių, kurių galiojimo terminas pasibaigęs.

Centrinė medicinos tarnyba šių metų birželio mėnesį ne konkurso būdu pirko vaistų daugiau kaip už 60 tūkstančių litų: iš uždarosios akcinės bendrovės „Griaustinis" – už 35,2 tūkstančio, iš uždarosios akcinės bendrovės „Aura" – už 25,2 tūkstančio litų. Tuo buvo pažeistas Vyriausybės 1995 metų balandžio 12 dienos nutarimas „Dėl valstybinio pirkimo laikinųjų taisyklių patvirtinimo". Pirkti prekes arba paslaugas, kurių vertė daugiau kaip 15 tūkstančių litų, už Lietuvos valstybės biudžeto lėšas galima tik konkurso būdu. Perkant be konkurso, laikoma, kad kaina yra padidinta 10 procentų. Šiuo atveju valstybei padaryta žala – daugiau kaip 6 tūkstančiai litų.

Pulkininkas A.Vaitkaitis atsisakė atsakyti į „Lietuvos ryto" klausimus apie biudžetinių lėšų panaudojimą ir ką nors komentuoti. Tarnybos finansų ir apskaitos skyriaus viršininkė A.Baranauskienė sakė bet kokią informaciją teiksianti tik su krašto apsaugos ministro ir Centrinės medicinos tarnybos viršininko leidimu.